Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (jud. G. Popa)
Dosarul nr. 3a-320/24 (2-22059921-02-3a-24042024)

D E C I Z I E

03 iulie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Preşedintele completului, Mîra Ghenadie
judecătorul Braga Angela și Sîrbu Victoria
Judecătorii Negrei Corina
Grefier

examinând în ședință publică, apelul declarat de SRL „Transrelief" împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 01 iulie 2021, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de ÎI „Mihail Bîrcă" către Consiliul raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief", cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

C O N S T A TĂ :

Pretențiile reclamantului:

La data de 16 ianuarie 2019 ÎI „Mihail Bîrcă" s-a adresat cu o acțiune în contencios administrativ către Consiliul raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief", cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, prin dispoziția Președintelui r. Orhei nr.117 din 20.10.2017 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", s-a acceptat deschiderea rutei Vîprova-Puțuntei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05;12-25; 16-10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25 pentru a fi deservită de ÎI „Mihail Bîrcă". Însă, ulterior, prin dispoziția nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional", s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțuntei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova 07-05; 12-25; 16-10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25,deservită de ÎI "Mihail Bîrcă" (pct.7).

Iar prin aceiași dispoziție s-au dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova, rută deservită de SRL"Transrelief" și anume: la cursa Orhei 19-50-Vîprova 18-10 s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa pînă la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova. La cursa Orhei 13-30-Vîprova 12-05 s-a modificat ora porniri de la Vîrpova din 12-05 în 07-00 (pct.8).

Totodată, comunică reclamanta că, prin dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", s-a aprobat excluderea din Programul de transport rutier raional a serviciilor regulate cursei- Orhei: 09-25; 13-45; 17-25; Vîprova: 07-05; 12-25; 16-10, deservită de ÎI „Mihail Bărcă" (pct.7).

La fel, prin dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10- Vîprova:12-05;15-00; din Vîprova din 12-05 în 07-00, s-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei:09-20-Vîprova:18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare18-20 (pct.8).

În acest context, invocă că, la 19 noiembrie 2018 a depus o cerere prealabilă prin care a solicitat Consiliului r. Orhei, Președintelui raionului Orhei, anularea dispozițiilor în partea pct.7 și 8, prin care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțuntei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12-25; 16-10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17- 25, precum și în partea pct.8 prin care s-au modificat orele curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief" și anume la cursa Orhei 19-50-Vîprova, s-a modificat ora pornirii din Orhei, din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova. Iar la cursa Orhei 13-30-Vîprova 12-05, s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8). Însă, în data de 19 decembrie 2018, Președintele r. Orhei, a semnat un răspuns prin care a refuzat soluționarea cerințelor formulate.

Comunică reclamantul că, Președintele r. Orhei, la refuzarea examinării cererii prealabile, nu a justificat legalitatea și temeinicia dispozițiilor în părțile contestate, iar din acest considerent dispozițiile sunt ilegale și pasibile de anulare în părțile contestate. Întrucât, Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.04.2017, la art.38 pct.21) prevede o listă de temeiuri exhaustive la întrunirea cărora doar Agenția Națională a Transporturilor Auto poate retrage autorizația. Or, Hotărârea Guvernului nr.854 din 28.07.2006 „Cu privire la aprobarea Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje", la pct. 22 stipulează în mod exhaustiv temeiurile de retragere a dreptului de deservire a unei rute.

Prin urmare, menționează reclamanta că în cazul de față, nu a fost retras dreptul de deservire a rutei, însă a fost în general închisă ruta. Iar analizând

prevederile legale la care s-a făcut trimitere mai sus și temeiul pentru care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25 se constată următoarele ilegalități:

- Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei a invocat drept temei de închidere a rutei un temei ce poate fi folosit de o altă autoritate și care poate fi folosit în cazul retragerii autorizației de transport, dar nu pentru închiderea rutei.

- Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei a invocat drept temei de închidere a rutei faptul că ÎI „Mihail Bîrca", la moment ar avea un șir de încălcări. Deși, întîi de toate este o formulare ambiguă, neclară și, în al doilea rând, actele normative în vigoare nu prevăd un asemenea temei pentru închiderea rutei.

- înscrisurile anexate la sesizarea depusă de SRL „Transrelief", nu au fost depuse de către ÎI „Mihail Bîrca", la cererea sa pentru deschiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25.

În aceste circumstanțe, indică reclamanta că, deși Președintele raionului Orhei are obligația de a analiza temeinicia și legalitatea deciziilor propuse de către Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei, acesta a emis dispoziția nr.93 din 22 august 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", fără a avea un suport legal și întemeiat. Iar astfel, ilegalitatea dispoziției nr.93 din 22.08.2018 în partea contestată în aceea că prin anularea ilegală a rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, orele de pornire din Orhei de la 09-20 au fost atribuite cursei Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief". Iar la fel s-a procedat și în partea în care ora de pornire de la Vîprova de la 07-00 ce fusese atribuită cursei deservite de SRL „Transrelief".

Totodată, notează reclamanta că, motivele de anulare a pct.7) și 8 din dispoziția nr.93 din 22.08.2018 sunt valabile și pentru anularea pct.7) și 8) din dispoziția nr. 112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional".

În asemenea circumstanțe, prin acțiunile sale ilegale pârâții au închis în mod ilegal ruta ce a fost deschisă prin dispoziția Președintelui raionului Orhei nr.117 din 20 octombrie 2017 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", iar astfel, ÎI „Mihail Bîrcă", i se cauzează prejudicii materiale prin imposibilitatea desfășurării activității, precum și i s-a cauzat prejudicii morale, motiv pentru care urmează ai fi compensat prejudiciul moral în cuantum de

100.000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată și de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea acestui litigiu.

Solicită reclamantul ÎI „Mihail Bîrcă”, în urma completării acțiunii:

- anularea Dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse:

- din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10;

- din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7);

- anularea dispoziției nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” și anume:

- la cursa Orhei 19-50 - Vîprova 18-10 s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19- 50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

- la cursa Orhei 13-30- Vîprova 12-05 s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8);

- anularea Dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate a cursei:

- Orhei: 09-25; 13-45; 17-25;

- Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7);

- anularea dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10-Vîprova:12- 05; 15-00;

- din Vîprova 12-05 în 07-00;

- s-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei: 09-20-Vîprova: 18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare 18-20 (pct.8).

- repararea prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei;

- restituirea cheltuielilor judiciare.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 01 iulie 2021, s-a admis acțiunea.

S-a anulat dispoziția nr.93 din 22.08.2018 ,Cu privire la unele modificări în programul de transport raional în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; - din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7).

S-a anulat dispoziția nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările

curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” și anume: la cursa Orhei 19-50- Vîprova s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 13-30-Vîprova 12-05 s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8).

S-a anulat dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate a cursei: Orhei: 07-50; 13-45; 1725; Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7).

S-a anulat dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10-Vîprova:12- 05; 15-00; din Vîprova 12-05 în 07-00;

S-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei: 09-20-Vîprova: 18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare 18-20 (pct.8).

S-a încasat prejudiciul moral din contul Consiliul raional Orhei în beneficiul ÎI „Mihail Bîrcă”, în cuantum de 10.000 lei, precum și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 7.000 lei.

S-a obligat Consiliul raional Orhei și Președintele raionului Orhei să prezinte actele ce au stat la baza emiterii dispoziției nr.93 din 22 august2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional” și dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, precum și înseși dispozițiile autentificate în modul corespunzător.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 15 iulie 2021 (conform plicului anexat) SRL „Transrelief”, a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 01 iulie 2021, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023, s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 01 iulie 2021.

S-a emis o nouă decizie cu privire la respingerea acțiunii înaintate de către ÎI „Mihail Bîrcă” împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 februarie 2024, s-a admis recursul depus de ÎI „Mihail Bîrca”.

S-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023 și cauza s-a

trimis spre rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 01 iulie 2021, apelul fiind declarat la data de 15 iulie 2021, la data de 19 octombrie 2021, apelantul SRL „Transrelief" a recepționat hotărârea motivată, la data de 01 noiembrie 2021 a depus motivarea apelului, astfel Colegiul constată că, apelul nemotivat și apelul motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a invocat apelantul că nu este de acord cu hotărârea contestată, aceasta fiind una neîntemeiată şi contrară circumstanțelor de fapt şi de drept constatate de judecată. Întrucât operatorul de transport rutier SRL „Transrelief", deserveşte ruta Orhei - Vîprova. Iar astfel, în data de 24 iulie 2018, operatorul de transport rutier SRL „Transrelief", a înaintat cerere Comisiei raionale pentru reglementarea activității transportului auto de călători şi bagaje, prin care a solicitat operarea unor modificări curselor la ruta pe care o deservește, după cum urmează:

- la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei. din 19:50 în 09:20 şi de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

- la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00;

- la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

- la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40;

- la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

Comunică apelantul că, la 20 august 2018 a avut loc ședința Comisiei raionale pentru reglementarea activității transportului auto de călători şi bagaje. Iar conform procesului-verbal al ședinței, Comisia a decis acceptarea modificării curselor la ruta existentă Orhei - Vîprova (punctul 4/2), şi anume: la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei din 19:50 în 09:20 şi de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa

Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00; la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40; la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit cursa până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova, deservite de SRL „Transrelief".

Relevă că, în data de 22 august 2018, Președintele raionului Orhei a emis dispoziția nr. 93 prin care, la pct. 8, a dispus acceptarea modificărilor, curselor la ruta existentă Orhei - Vîprova, şi anume: la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei din 19:50 în 09:20 şi de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00; la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40; la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit cursa până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova, deservite de SRL „Transrelief". Iar la aceeaşi dată, Preşedintele raionului Orhei a remis dispoziție nr. 93 din 22 august 2018 şi procesul-verbal nr. 03 din 20 august 2018 în adresa Ministerului Economiei şi Infrastructurii, pentru avizare şi introducerea modificărilor necesare în programul raional de transport. Motiv din care, prin urmare, prin scrisoarea nr. 14/4-9746 din 26.09.2018, Ministerul Economiei şi Infrastructurii a informat Președintele raionului Orhei şi ANTA despre avizarea propunerilor, inclusiv modificarea orelor de plecare şi prelungirea curselor la ruta Orhei - Vîprova, deservită de SRL „Transrelief".

Relatează că, din derularea evenimentelor expuse supra, instanța de fond eronat a constatat că i-a fost retrasă ruta Vîprova-Puţintei-Dîşcova-Orhei operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă", iar orele care erau alocate pentru această rută au fost acordate rutei existente Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief". Deşi, operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă", deţinea cursa la ora: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25. Iar prin actele contestate operatorului de transport SRL „Transrelief", i-au fost modificate cursele:

- la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei din 19:50 în 09:20 şi de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

- la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00;

- la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

- la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40;

- la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit cursa până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

În acest context, constată apelanta că, modificările operate prin dispoziția Președintelui raionului Orhei nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief", orele de pornire a curselor Orhei -Vîprova şi Vîprova – Orhei nici una nu coincid cu orele care le-a deținut operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă" şi care i-au fost retrase. Iar astfel, instanţa de fond total eronat a constatat că orele deținute de operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă", care i-au fost retrase i-au fost atribuite operatorului de transport SRL „Transrelief". Or, modificările operate la cursele deținute de operatorul de transport SRL „Transrelief", la cursele Orhei –
Vîprova şi Vîprova – Orhei, au fost legale şi întemeiate efectuate în conformitate cu prevederile art. 37 din Codul transporturilor rutiere, iar instanţa de judecată nu a constatat nici o abatere legală la aceste modificări, motiv pentru care anularea dispoziţiei Preşedintelui raionului Orhei nr.93 din 22.08.2018 în această parte este total ilegală şi neîntemeiată.

Prin urmare, indică apelanta că, conform prevederilor art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Astfel, cu referire la norma legală expusă supra, menționează apelanta că, legalitatea prevederilor dispoziţiei Preşedintelui raionului Orhei nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief", orele de pornire a curselor Orhei – Vîprova şi Vîprova – Orhei au fost verificate de către Curtea de Apel Chisinău în data de 20 ianuarie 2021, fiind emisă decizie, ce a fost menţinută prin încheierea Curţii Supreme de Justiţie din 30 iunie 2021 dosarul nr. 3a-508/20, la examinarea apelului declarat de SRL „Transrelief" împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Teleneşti) din 03 decembrie 2019, emisă în cauza de contencios administrativ la acţiunea înaintată de SA „Coloana Auto 2811" către Președintele raionului Orhei, Consiliul raional Orhei şi Comisia raională Orhei pentru reglementarea activității transportului de călători şi bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei, terţ SRL „Transrelief", privind anularea parțială a actelor

administrative. Fiind admis apelul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Transrelief”, casată hotărârea din 03 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei (sediul Teleneşti) şi emisă o nouă decizie.

Totodată, indică apelanta că, art. 7 alin. (2) lit. c) din Codul transporturilor rutiere, indică că, organul central de specialitate are următoarele atribuții specifice în domeniul transporturilor rutiere: avizează, în termen de 20 zile, modificările propuse la programele de transport rutier raionale în vederea asigurării corelării acestora cu programul de transport rutier interraional.

Iar conform art. 37 alin. (8^1) din Codul transporturilor rutiere, în situațiile prevăzute la alin. (1), modificarea programelor de transport rutier locale, municipale și raionale poate fi efectuată în perioada 1 martie - 1 mai şi 1 septembrie - 1 noiembrie, cu informarea, în termen de 30 de zile calendaristice, a tuturor operatorilor de transport rutier care activează pe ruta la care urmează a fi efectuate modificări.

În acest context, din conţinutul dispoziţiilor legale citate, consideră și indică apelanta că, Consiliul raional şi Preşedintele raionului nu modifică programele de transport rutier raionale, ci doar propun modificările, care urmează să fie avizate de organul central de specialitate. Și, respectiv, programa de transport rutier se consideră modificată doar după avizarea modificărilor propuse de către organul central de specialitate. Iar astfel, urmează a se reține că, prin actele administrative contestate, Comisia raională pentru reglementarea activității transportului de călători şi bagaje a Consiliului raional Orhei şi Președintele raionului Orhei, doar au acceptat modificările solicitate de SRL „Transrelief”, propunând modificările respective Ministerului Economiei şi Infrastructurii spre avizare.

La rândul său, Ministerul a analizat propunerile şi le-a avizat în data de 26 septembrie 2018, iar ÎI „Mihail Bîrcă”, nu a contestat şi nu a obiectat nici într-un mod avizarea modificărilor admise de către Ministerul Economiei şi Infrastructurii.

Tot în coraport cu circumstanțele cauzei supuse examinării, indică apelanta că, este important a fi supus aprecierii modul cum i-a fost atribuit operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă” deservire rutei Vîprova-Puţintei-Dîşcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25. Or, pentru aceleași curse, în aceiași şedinţă a Comisiei raionale pentru reglementarea activităţii transportului auto de călători şi bagaje a Consiliului raional Orhei, au fost depuse cereri de către 2 operatori de transport şi anume SRL „Transrelief” şi ÎI „Bîrcă Mihail”. Iar prin procesul-verbal nr. 016 din 19.10.2017 al Comisiei raionale pentru reglementarea activităţii transportului auto de călători şi bagaje a Consiliului raional Orhei, s-a decis a se refuza până la următoarea şedinţă a Comisiei operatorului de transport SRL „Transrelief”, atribuirea rutelor respective, cu condiţia ca, să prezinte adăugător, demers de la Primăria Puţintei, ce ţine de majorarea curselor.

Mai mult ca atât, în acelaşi timp, rutele scoase la concurs au fost atribuite operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă” în aceeaşi şedinţă, fără ca să se aştepte următoarea şedinţă a Comisiei şi fără ca să aştepte demersul Primăriei Puţintei solicitat.

Relatează că, ulterior, dispoziţia nr. 02.33 din 09.10.2017 a Consiliului comunal Puţintei, care a stat ca act de bază la acceptarea cererii ÎI „Bîrcă Mihail”, de deschidere a rutelor solicitate, a fost declarată ilegală de către Cancelaria de Stat şi anulată de către Primarul comunei Puţintei, motiv pentru care se constată o eroare procesuală la atribuirea rutei spre deservire ÎI „Mihail Bîrcă”, eroare care atrage nulitatea actelor emise ulterior (fructele pomului otrăvit). Iar pentru a constata dacă probele reprezintă fructul pomului otrăvit, judecătorul trebuia să examineze toate faptele ce rezultă din administrarea inițială a probelor şi acumularea ulterioară de probe.

Mai mult ca atât, după atribuirea curselor respective spre deservire operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă”, ultimul, din lipsa de mijloace de transport, a conducătorilor auto şi a altor motive necunoscute, nu a efectuat careva curse pe această rută nici la momentul acceptării şi avizării cursei de către Ministerul Economiei si Infrastructurii și nici ulterior.

Susține că, după atribuirea rutei operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă”, ultimul, pe parcursul a trei luni consecutive, nu a efectuat 100% din cursele ce urma să le efectueze, motiv pentru care, SA „Gările Auto Orhei”, a înaintat către Consiliul raional Orhei un demers prin care a informat despre nefuncționarea cursei deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” şi solicitarea de a lua măsurile de rigoare în vederea soluționării cazului dat.

Invocă că, Consiliul raional Orhei, având motive temeinice de a-şi anula decizia de atribuire spre deservire a curselor: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, ÎI „Mihail Bîrcă”, şi informaţia că, deşi atribuită spre deservire, operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă” nu a efectuat nici o cursă pe ruta respectivă mai mult de trei luni consecutiv, având în acelaşi timp informaţia legală şi veridică privind necesitatea populaţiei de serviciile de transport auto din/în destinațiile curselor respective, unica soluţie ce se impunea în situaţia creată, era de a retrage cursele respective având ca motiv, prezentarea anterioară a informației false care a constituit temei pentru atribuirea curselor operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă”, informație care a fost anulată; neefectuarea de către operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă” a 100% din cursele atribuite spre deservire pe parcursul a ultimilor trei luni, a avut temei legal de a-şi anula dispoziția anterioară, ca fiind adoptată în baza actelor false ce atrag nulitatea actelor adoptate ulterior în baza actelor false.

Consideră că, dispoziția nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei

Vîprova-Puţintei-Dîşcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă”, a fost legală şi întemeiată şi nu exista nici un temei de anulare a acesteia.

În ședința instanței de apel reprezentantul intimatului ÎI „Mihail Bîrcă”, avocatul Bînzari Liliana a solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Reprezentantul apelantului SRL „Transrelief” și intimații Consiliul raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, astfel în temeiul dispozițiilor art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul a decis examinarea cauzei în lipsa acestora.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii – respinge apelul.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1) – (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În corespundere cu prevederile art.221 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Prevederile art.220 alin.(1) Cod administrativ, stabilesc că, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87–93.

Din conținutul art.93 din Codul administrativ, se stabilește sarcina probațiunii, potrivit căreia, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sînt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi casată integral, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de ÎI „Mihail Bîrcă” să fie respinsă, din considerentele ce succed.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei se atestă că, la data de 22 august 2018 Președintele r. Orhei, a emis Dispoziția nr.93 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, prin care la pct. 7) și 8) a dispus că:

- se acceptă închiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova- 07:05, 12:25, 16:10; din Orhei-09:25, 13:45, 17:25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă”;

- se acceptă modificările curselor la ruta existentă Orhei-Vîprova și anume:

a) la cursa Orhei 19:50-Vîprova 18:10 de modificat ora pornirii din Orhei, din 19:50 în 09:20 și de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

b) la cursa Orhei 13:30-Vîprova 12:05 de modificat ora pornirii de la Vîprova din 12:05 în 07:00.

c) cursa Orhei 14:00-Vîprova 07:55 de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

d) la cursa Orhei 15:30-Vîprova 14:10 de modificat ora pornirii de la Orhei 15:30 în 16:00 și de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova, deservite de SRL „Transrelief”. (f.d.7, vol. I)

La data de 29 septembrie 2018, Președintele r. Orhei, a emis Dispoziția nr.112 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, prin care la pct. 7) și 8) a dispus că:

- se aprobă excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate Orhei 09:25, 13:45, 17:25 Vîprova: 07:05, 12:25, 16;10, deservită de ÎI”Mihail Bîrcă”;

- se aprobă:

a) modificarea orelor de plecare din Orhei de la 17:10 la 16:40 și din Vîprova de la 12:05 la 07:00, pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13:30, 17:10-Vîprova: 12:05, 15:00;

b) modificarea orei de plecare din Orhei de la 19:50 la 09:20 și prelungirea serviciului regulat raional Orhei 09:20-Vîprova 18:10 până la localitatea Noroceni, cu stabilirea orei de plecare la 18:20;

c) prelungirea serviciului regulat raional Orhei; 14:00-Vîprova: 07:55 până la localitatea Noroceni, cu stabilirea orei de plecare la 07:45, deservite de SRL „Transrelief" (f.d.11, vol. I)

Completul specializat reține că, la data de 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial nr.nr.309-320 din 17.08.2018.

Conform art.258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ iniţiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acţiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs şi de contestare cu recurs a încheierilor judecătoreşti.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, inclusiv și pentru procedura de apel.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a examinat apelul, corespunzător condițiilor de admisibilitate ale lui în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform procedurii din nouă reglementare, dar în condițiile temeiurilor potrivite reglementărilor anterioare intrării lor vigoare.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reţine că, procedura administrativă a fost inițiată pînă la intrarea în vigoare a Codului administrativ, totodată acțiunea a fost înaintată sub imperiul legii vechi, iar cererea de apel a fost depus după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Respectiv, prin derogare, în temeiul art. 258 alin. (3) Cod administrativ, examinarea apelului se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod.

Cu referire la competența Curții de Apel Chișinău, Completul specializat reține că, Potrivit art. III al Legii pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărţii judiciare), nr. 135 din 13.06.2024 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 271-274 art. 397 din 27.06.2024):

Art.III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepţia prevederilor art. I care vizează anexa nr.3 în partea ce se referă la arondarea judecătoriilor Ungheni şi Orhei la circumscripţia Curţii de Apel Nord, care intră in vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi:

1) Curtea de Apel Bălţi se redenumeşte în Curtea de Apel Nord;

2) Curtea de Apel Chişinău se redenumeşte în Curtea de Apel Centru;

3) Curtea de Apel Comrat fuzionează cu Curtea de Apel Cahul, formând Curtea de Apel Sud;

(12) Cererile înregistrate la judecătoriile Orhei şi Ungheni, aflate în procedura Curţii de Apel Chişinău până la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor fi transmise, conform competenţei, Curţii de Apel Nord, indiferent de etapa examinării, *cu excepţia cererilor a căror cercetare judecătorească a fost finalizată şi care vor continua a fi examinate de Curtea de Apel Centru*.

În acest sens, Completul specializat evidențiază că cercetarea judecătorească în prezenta cauză a început la data de 19 iunie 2024, fiind stabilită deliberarea și pronunțarea deciziei pentru data de 03 iulie 2024, astfel Curtea de Apel Chișinău este competentă de examinare a prezentei cauze.

Cu referire la fondul cauzei instanța de apel relevă că, art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 (în vigoare la data emiterii actelor contestate), indică că, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printrun act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal al unei cereri, se poate adresa instanţei de contencios administrativ competente pentru a obţine anularea actului, recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Potrivit art.3 alin.(1) Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 (în vigoare la data emiterii actelor contestate), obiect al acţiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ şi individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terţ, emise de autorităţile publice şi autorităţile asimilate acestora în sensul prezentei legi, subdiviziunile autorităţilor publice şi funcţionarii din structurile specificate. Obiect al acţiunii în contenciosul administrativ poate fi şi nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Noţiunea „act administrativ” este reglementată atât în art.2 din Lege, cât şi în Rezoluţia (77) 31 „Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative”, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. Ţinând seama de prevederile menţionate, actul administrativ poate fi definit ca fiind un act unilateral, cu caracter normativ sau individual,

adoptat sau emis de către o autoritate publică sau de o persoană privată împuternicită prin lege sau printr-un act administrativ, în mod unilateral, în baza şi în vederea exercitării legii, pentru naşterea, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice de drept administrativ.

Potrivit art. 14 al Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 (în vigoare la data depunerii cererii prealabile), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel. Termenul de 30 de zile specificat la alin.(1) nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

Prin urmare, nefiind de acord cu dispozițiile de modificare în programul de transport raional, în data de 19 noiembrie 2018, ÎI „Mihail Bîrcă", s-a adresat cu cerere prealabilă către Consiliul raional Orhei, prin care a solicitat anularea:

a) Dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional", în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse:

- din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10;
- din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă" (pct.7);

b) Dispoziției nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief" și anume:

- la cursa Orhei 19-50- Vîprova s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;
- la cursa Orhei 13-30- Vîprova 12-05 s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8).

c) Dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", în partea în care s-a aprobat excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate a cursei:

- Orhei: 07-50; 13-45; 1725;
- Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă" (pct.7).

d) Dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10-Vîprova:12- 05; 15-00;

- din Vîprova 12-05 în 07-00;

- s-a modificat ora de plecare din Orhei de la19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei: 09-20-Vîprova: 18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare 18-20 (pct.8) (f.d.23, vol. I).

La data de 19 decembrie 2018, Președintele raionului Orhei a emis răspunsul nr. B-1491/18, prin care a comunicat ÎI „Mihail Bîrcă", că cererea prealabilă în redacția formulată nu conține elementele de drept care ar servi temei pentru abrogarea sau modificarea actului normativ adoptat. Iar prin urmare, nu există temei de a interveni în actul normativ adoptat. (f.d.24, vol. I)

Conform art.16 al.(1) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 (în vigoare la data depunerii acțiunii), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 (în vigoare la data depunerii acțiunii), cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Ca urmare, nefiind de acord cu răspunsul primit la cererea prealabilă, la data de 16 ianuarie 2019, ÎI „Mihail Bîrcă", a înaintat acțiune în instanța de contencios administrativ, ce ulterior la data de 07 octombrie 2019 a fost completată împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief", cu cerințele deduse judecății.

Fiind învestită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite acțiunea, anulînd dispozițiile, încasînd prejudiciului moral din contul Consiliul raional Orhei în beneficiul ÎI „Mihail Bîrcă", în cuantum de 10.000 lei, precum și cheltuielile de acordarea asistenței juridice în mărime de 7 000 lei. Obligând Consiliul raional Orhei și Președintele raionului Orhei să prezinte actele ce au stat la baza emiterii dispoziției nr.93 din 22 august2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional" și dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional", precum și înseși dispozițiile autentificate în modul corespunzător.

Astfel, analizând concluziile instanței de fond, care au stat la baza adoptării soluției contestate în raport cu circumstanțele de fapt ale speței și normele de drept material aplicabile speței, completul specializat constată că soluția fondului este una neîntemeiată.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor de contencios administrativ, întru susținerea poziției enunțate, reține prevederile art.5 alin. (1) Codul transporturilor rutiere, ce definește transportul rutier în trafic raional ca fiind operațiune de transport rutier care se efectuează între două localități situate pe teritoriul aceluiași raion, fără a depăși teritoriul raionului.

Conform art. 12 Codul transporturilor rutiere, (1) În scopul exercitării funcţiilor prevăzute în prezentul cod, autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întâi şi cele de nivelul al doilea, după caz, vor crea, în conformitate cu legislaţia în vigoare, comisii privind organizarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate şi vor aproba regulamentele de funcţionare a acestora în conformitate cu prevederile prezentului cod şi ale altor acte normative. Adoptarea deciziilor privind organizarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate poate fi pusă în sarcina comisiilor respective, în conformitate cu regulamentele de funcţionare a lor, sau aceste decizii vor necesita aprobarea de către autorităţile administraţiei publice locale, în funcţie de atribuţiile delegate comisiilor de către autorităţile respective.

(2) Autorităţile administraţiei publice locale elaborează şi aprobă, după coordonarea cu organul central de specialitate, strategii pe termen mediu şi lung pentru dezvoltarea şi modernizarea transportului rutier, luînd în considerare planurile de urbanism şi amenajarea teritoriului, programele de dezvoltare economico-socială a localităţilor şi necesităţile de transport ale populaţiei.

(3) Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea cooperează cu autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întâi în vederea asigurării şi dezvoltării transportului rutier contra cost de persoane prin servicii regulate în trafic raional şi a corelării acestuia cu transportul rutier contra cost de persoane prin servicii regulate în trafic local/municipal.

(4) Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia să asigure un tratament egal şi nediscriminatoriu, într-un mediu concurenţial şi transparent, pentru toţi operatorii de transport rutier.

Conform art.6 alin.(3) și alin.(4) din Codul transporturilor rutiere (în redacția legii la momentul emiterii actelor administrative), (3) Administrarea publică în domeniul transporturilor rutiere este exercitată de autorităţile administraţiei publice centrale de specialitate, de autorităţile administraţiei publice locale şi de alte autorităţi abilitate prin lege, în limitele competenţelor. (4) Autoritatea care elaborează şi promovează documentele de politici publice ale Guvernului şi strategiile naţionale de dezvoltare în domeniul transporturilor rutiere este

Ministerul Economiei şi Infrastructurii (în continuare – *organul central de specialitate*), creat în condiţiile legii.

Conform art. 13 Codul transporturilor rutiere, Consiliile raionale, în contextul necesităţii organizării transportului rutier contra cost în trafic raional:

a) aprobă şi actualizează programele de transport rutier raionale după obţinerea avizului pozitiv al organului central de specialitate, în conformitate cu necesităţile de transport ale populaţiei;

b) au dreptul să acorde, în cadrul unităţii administrativ-teritoriale respective, facilităţi de transport pentru anumite categorii de persoane, asigurînd totodată şi sursele de compensare a veniturilor ratate;

c) autorizează activitatea de transport rutier contra cost de persoane prin serviciile regulate în trafic raional şi monitorizează desfăşurarea acesteia.

Conform art. 14 Codul transporturilor rutiere, Consiliile locale şi municipale, în contextul necesităţii organizării transportului rutier contra cost în trafic local:

a) au dreptul să stabilească subvenţii acordate de la bugetul local şi/sau municipal, după caz, pentru acoperirea diferenţei dintre costurile înregistrate de operatorul de transport rutier pentru prestarea serviciului de transport rutier regulat în trafic local şi sumele efectiv încasate ca urmare a efectuării transportului;

b) au dreptul să acorde, în cadrul unităţii administrativ-teritoriale respective, facilităţi de transport pentru anumite categorii de persoane, asigurînd totodată şi sursele de compensare a veniturilor ratate;

c) *elaborează, aprobă şi actualizează, după competenţă, programele de transport rutier locale în conformitate cu necesităţile de transport ale populaţiei*;

d) autorizează activitatea de transport rutier contra cost de persoane prin serviciile regulate în trafic local şi municipal, după caz, şi monitorizează desfăşurarea acesteia;

e) organizează serviciile de transport electric;

f) elaborează şi aprobă planuri de mobilitate urbană;

g) aprobă tarifele pentru serviciile regulate de transport rutier contra cost de persoane în trafic municipal şi/sau local.

Conform art. 15 Codul transporturilor rutiere – Autorităţile administraţiei publice locale, în raporturile cu operatorii de transport rutier care prestează serviciile de transport rutier contra cost în trafic local, municipal sau raional, au următoarele competenţe:

a) să convoace şedinţe cu operatorii de transport rutier în vederea stabilirii măsurilor necesare pentru soluţionarea problemelor apărute, în conformitate cu legislaţia în vigoare;

b) să monitorizeze periodic modul de prestare a serviciilor de transport rutier contra cost de persoane în trafic local, municipal şi raional, după competenţă;

c) în cazul constatării unor încălcări, să sesizeze Agenţia în vederea retragerii autorizaţiilor acordate;

d) să solicite motivat organelor competente anularea regimului de înregistrare, autorizare sau notificare.

Conform art.35 alin.(1) Codul transporturilor rutiere, programul de transport rutier internaţional se elaborează, se aprobă şi se modifică de către organul central de specialitate.

Conform art. 37 alin. (1) Codul transporturilor rutiere, programele de transport rutier pot fi modificate prin: a) introducerea de noi rute; b) prelungirea unei rute existente; b[1]) excluderea rutelor, în cazul retragerii autorizației de transport și al inoportunității expunerii rutei respective la concurs; c) modificarea numărului de curse; d) modificarea graficelor de circulație; e) includerea, excluderea sau modificarea gărilor auto și/sau a stațiilor publice; f) modificarea numărului de zile în care se efectuează cursa; g) modificarea cerințelor minime privind capacitatea de îmbarcare și categoria de confort a vehiculului rutier.

Pct.21 Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006, indică că, în cazul atribuirii dreptului de deservire a rutei (cursei) regulate, agentul transportator perfectează documentele necesare şi, în comun cu autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea sau organul de specialitate al administraţiei publice centrale, reieşind din competenţele acestora, stabileşte data începerii deservirii rutei, dar nu mai tîrziu de 30 de zile din data primirii înştiinţării. În caz contrar, el pierde dreptul de a deservi ruta (cursa) atribuită.

Prin dispoziţia conducătorului administraţiei publice locale de nivelul al doilea ori organului de specialitate al administraţiei publice centrale, reieşind din competenţele acestora, la solicitarea agentului transportator pot fi efectuate modificări în reţeaua de rute regulate în următoarele cazuri:

a) schimbarea denumirii întreprinderii ori a statutului acesteia;

b) schimbarea orei de pornire din punctele iniţiale ori tranzit ale rutei (cursei) existente, dacă nu este afectată activitatea transportatorului care activează în direcţia dată;

c) schimbarea locului de pornire de la o gară auto la alta în localităţi unde există mai multe gări şi staţii auto.

Anterior începerii deservirii rutei (cursei), organul de specialitate al administraţiei publice centrale perfectează şi aprobă paşaportul rutei şi alte documente necesare, prevăzute de legislaţia în vigoare.

Rutele (cursele) regulate atribuite agentului transportator nu pot fi transmise de către acesta spre deservire altor persoane juridice sau fizice. Agenţii transportatori sînt obligaţi să ţină evidenţa completă a activităţii lor (inclusiv evidenţa contabilă) conform legislaţiei în vigoare.

Potrivit pct. 29 Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006, *organizarea rutelor urbane regulate noi, modificarea sau închiderea celor existente se efectuează de către autorităţile administraţiei publice locale - municipii (primării). Autorităţile administraţiei publice locale elaborează, în conformitate cu legislaţia în vigoare şi prezentul Regulament, reguli de transportare a călătorilor şi bagajelor pe teritoriul său (transport electric, auto şi în regim de taxi) şi le înaintează organului de specialitate al administraţiei publice centrale pentru coordonare*.

Raportând normele de drept enunțate la circumstanțele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, consideră că prima instanță neîntemeiat a concluzionat temeinicia pretenției privind anularea în parte a Dispoziției Președintelui r. Orhei nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional", precum și a Dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional".

Întrucât, în ședința de judecată cu certitudine s-a stabilit că, operatorul de transport rutier, SRL „Transrelief", deserveşte ruta Orhei - Vîprova. Motiv din care, în data de 24 iulie 2018, operatorul de transport rutier SRL „Transrelief", a înaintat cerere Comisiei raionale pentru reglementarea activității transportului auto de călători şi bagaje, prin care a solicitat operarea unor modificări curselor la ruta pe care o deservește, după cum urmează:

- la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei. din 19:50 în 09:20 şi de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;
- la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00;
- la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova;
- la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40;
- la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

Astfel, atestă Completul judiciar că, la 20 august 2018 a avut loc ședința Comisiei raionale pentru reglementarea activității transportului auto de călători și bagaje.

Iar conform procesului-verbal al ședinței, Comisia a decis acceptarea modificării curselor la ruta existentă Orhei - Vîprova (punctul 4/2), şi anume: la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei din 19:50 în

09:20 şi de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00; la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40; la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit cursa până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova, deservite de SRL „Transrelief".

În acest context, la data de 22 august 2018, Președintele raionului Orhei a emis Dispoziția nr. 93 prin care, la pct. 8, a dispus acceptarea modificărilor, curselor la ruta existentă Orhei - Vîprova, şi anume: la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei din 19:50 în 09:20 şi de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00; la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40; la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit cursa până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova, deservite de SRL „Transrelief".

La aceeaşi dată, Preşedintele raionului Orhei a remis Dispoziția nr. 93 din 22 august 2018 şi procesul-verbal nr. 03 din 20 august 2018 în adresa Ministerului Economiei şi Infrastructurii, pentru avizare şi introducerea modificărilor necesare în programul raional de transport.

Motiv din care, prin urmare, prin scrisoarea nr. 14/4-9746 din 26.09.2018, Ministerul Economiei şi Infrastructurii a informat Președintele raionului Orhei şi ANTA despre avizarea propunerilor, inclusiv modificarea orelor de plecare şi prelungirea curselor la ruta Orhei - Vîprova, deservită de SRL „Transrelief".

Cu referire la argumentele reclamantului ÎI „Mihail Bîrcă" cu privire la competențele Președintelui raionului la emiterea Dispoziției nr. 93 din 2.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional" în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțintei-Dîșcova-Orhei, Completul specializat urmează să evidențieze că acestea sunt bazate pe interpretarea eronată al dispozițiilor legale în contextul în care atare competențe sunt expres prevăzute la pct. 29 Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006.

Astfel, Completul judiciar atestă că, instanța de fond eronat a constatat că i-a fost retrasă ruta Vîprova-Puţintei-Dîşcova-Orhei operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă", iar orele care erau alocate pentru această rută au fost acordate rutei existente Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief". Deși, operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă", deţinea cursa la ora: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10;

din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25. Iar prin actele contestate operatorului de transport SRL „Transrelief”, iau fost modificate cursele:

- la cursa Orhei 19:50 - Vîprova 18:10, de modificat ora pornirii din Orhei din 19:50 în 09:20 şi de prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

-la cursa Orhei 13:30 - Vîprova 12:05, de modificat ora pornirii din Vîprova din 12:05 în 07:00;

-la cursa Orhei 14:00 - Vîprova 07:55, de prelungit până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

- la cursa Orhei 17:10 - Vîprova 15:00, de modificat ora pornirii din Orhei 17:10 în 16:40;

- la cursa Orhei 15:30 - Vîprova 14:10, de modificat ora pornirii din Orhei 15:30 în 16:00 şi de prelungit cursa până la Noroceni, fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

În acest context, Completul judiciar reține după cum just a indicat apelanta că, modificările operate prin dispoziția Președintelui raionului Orhei nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief”, orele de pornire a curselor Orhei -Vîprova şi Vîprova - Orhei, nici una nu coincid cu orele care le-a deținut operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă” şi care i-au fost retrase.

Corespunzător, instanţa de fond eronat a constatat că orele deținute de operatorul de transport ÎI „Mihail Bîrcă”, care i-au fost retrase i-au fost atribuite operatorului de transport SRL „Transrelief”.

Or, temei pentru închiderea rutei, modificarea curselor la ruta Orhei-Vîprova, excluderea din program de transport rutier raional a fost *Dispoziţia nr.02.35 din 20.11.2017 cu privire la abrogare dispoziţiei unei rute de pasageri, prin care se abrogă Dispoziţia primarului nr.02.33 din 09.10.2017 cu privire la iniţierea deschiderii unei rute de pasageri, ca urmare notificării emise de Oficiul Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat la data de 10.11.2017*. (f.d.114-115 vol. I)

Prin urmare, modificările operate la cursele deținute de operatorul de transport SRL „Transrelief”, la cursele Orhei-Vîprova şi Vîprova-Orhei, au fost legale şi întemeiate efectuate în conformitate cu prevederile art. 37 din Codul transporturilor rutiere, iar instanţa de judecată nu a constatat nici o abatere legală la aceste modificări, motiv pentru care anularea Dispoziţiei Preşedintelui raionului Orhei nr.93 din 22.08.2018, precum și a Dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional” în această parte, este neîntemeiată.

Adițional, Completul judiciar analizând materialele cauzei, atestă că, legalitatea prevederilor Dispoziţiei Preşedintelui raionului Orhei nr.93 din

22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief”, orele de pornire a curselor Orhei - Vîprova şi Vîprova - Orhei, au fost verificate de către Curtea de Apel Chisinău la data de 20 ianuarie 2021, fiind emisă decizia, menţinută prin încheierea Curţii Supreme de Justiţie din 30 iunie 2021. (f.d.50-55, 56-60, vol. I)

În același sens, Colegiul accentuiază la faptul că, prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 29.01.2020 (a se vedea f.fd.28-31), s-a constatat că conform deciziei nr.2/6.2 din 24 iulie 2015 ”cu privire la acordarea împuternicirilor președintelui raionului” a Consiliului raional Orhei, președintele raionului este împuternicit ca în baza procesului verbal prezentat de comisia raională pentru reglementarea activității de transportului de călători și bagaje, prin act normativ să organizeze rute regulate noi pentru transportul de călători, să modifice sau să închidă cele existente și în termen de 10 zile, în fiecare caz aparte, să informeze organul de specialitate al administrației publice centrale despre modificările efectuate în rețeaua de rute și ulterior să informeze consiliul raional.

Iar competența de deschidere a unei rute a fost atribuită în sarcina Președintelui raionului (a se vedea decuzia CSJ din 29.02.2020, f.d.28-31).

Or, art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, aplicabil prin prisma art. 195 Cod administrativ, indică că, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Completul judiciar atestă în aceeași ordine de idei că, instanța de fond neîntemeiat prin hotărâre judecătorească a obligat Consiliul raional Orhei și Președintele raionului Orhei să prezinte actele ce au stat la baza emiterii Dispoziției nr.93 din 22 august2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional” și Dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, precum și înseși dispozițiile autentificate în modul corespunzător, întrucât, aceasta competență îi revine instanței de judecată odată cu intrarea în vigoare Codului administrativ.

Potrivit art.219 alin.(1) Cod administrativ, indică că, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi, fiind prezentate în cadrul examinării cauzei date toate actele preparatorii, ce au stat la baza emiterii dispozițiilor contestate.

Prin urmare, întrucât pretențiile formulate de către reclamantă/intimată, ÎI „Mihail Bîrcă”, privind anularea în parte a actelor administrative individuale

defavorabile, sunt apreciate ca neîntemeiate de către instanța de apel, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată și pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, fiind o pretenție subsecventă cele principale, ce a fost respinsă.

Totodată, Completul judiciar respinge ca neîntemeiată cererea reclamantei/intimate ÎI „Mihail Bîrcă", privind compensarea cheltuielilor judiciare, întrucât, ultimul în cazul dat a pierdut procesul, fiind respinsă acțiunea, ca neîntemeiată. Or, conform art. 96 alin. (1) CPC, aplicabil prin prisma art. 195 Cod administrativ, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Astfel, instanța de apel constată că prima instanţă nu a supus unei analize minuţioase şi nu a verificat circumstanţele menționate, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluţionarea cazului dat.

Luând în considerare cele menționate mai sus și având în vedere faptul că, prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, dând o interpretare eronată a normelor de drept, completul specializat ajunge la concluzia de a casa integral hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Telenești) din 01 iulie 2021, cu emiterea unei decizii noi cu privire la respingerea acțiunii înaintate de către ÎI „Mihail Bîrcă" împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief", privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Telenești) din 01 iulie 2021, emise în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de ÎI „Mihail Bîrcă" către Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief", cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Se emite o nouă decizie cu privire la respingerea acțiunii înaintate de ÎI „Mihail Bîrcă" către Consiliul raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief", cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Braga Angela

Sîrbu Victoria